

TURVEMAIDEN KESTÄVÄN KÄYTÖN OSAAMISKLUSTERI

Anne Matilainen ja Sami Kurki
Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti

RURAL SOLUTIONS FOR SUSTAINABLE FUTURE

TAUSTAA

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan erityispiirteitä on turvemetsien ja -peltojen suuri osuus

- Etelä-Pohjanmaa: Turvemaiden tämänhetkinen osuus suurimmasta ylläpidettävissä olevasta hakkuumäärästä on n. 40%.
- Keski-Pohjanmaa: 24% ylläpidettävästä metsien hakkuumäärästä on turvemaidella ja sen arvioidaan nousevan 42%:iin vuosina 2026-2035. Maakunnan metsämaasta 49% sijaitsee turvemaidella.
- Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella turvepeltojen osuus pelto-pinta-alasta on jopa 17% ja maakunnissa on Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjanmaan ohella eniten aktiiviviljelyssä olevia turvepeltoja.

TAUSTAA

- On selvää, että turvemaiden käyttö on tällä hetkellä murroksessa.
  - Esimerkiksi EU:n ennallistamisasetus, EU:n metsästrategia 2021, EU:n biodiversiteettistrategia 2021, LULUCF-asetus 2022, metsäkatoa koskeva asetus 2022, maaperän terveyslaki 2023, hiilenpoistumien sertifiointi 2023, EU:n ympäristötaksonomia 2022, turvemaiden maanviljelyä koskevat rajoitteet (CAP27))
- Tulevat vaikuttamaan suometsien ja turvepeltojen tulevaan käyttöön, halusimme sitä tai emme.

Pohjalainen ratkaisu: Turvemaiden kestäväen käytön osaamisklusteri

Turvemaiden osaamisklusterin filosofiaa

- Kestävyystiede
  - monitieteisesti ja ratkaisukeskeisesti
  - erilaisia tietopohjia hyödyntäen
  - 'maadoitus' käytäntöihin nyt ja tulevaisuudessa
- Kestävyyssuutoksen psykologinen omistajuus
  - Kontrollin tunne – 'sensemaking'
  - Paikallisen tulkinan rakentamisen tärkeys
- Etelä- ja Keski-Pohjanmaa
  - Paljon turvemaita – tärkeä kysymys
  - Koko turvemaiden kysymysten kirjo tarjolla
  - Kokeilualusta ja tiedotusfoorumi tutkijoiden, kehittäjien ja ideanikkareiden käyttöön

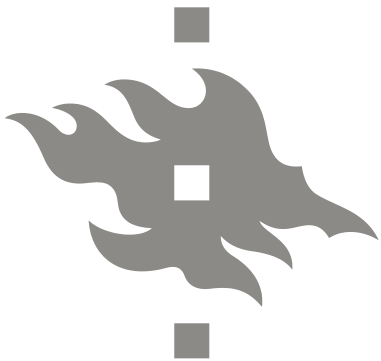

Turvemaiden kestäväen käytön osaamisklusteri

- Perustettu etelä- ja keskipohjalaisten toimijoiden aloitteesta vuonna 2023. Jäseninä n. 20 kansallista ja alueellista organisaatiota.
- Edistää turvemaiden käyttöä kaikki kestävyuden osa-alueet tasapainoisesti huomioiden (monioptimointi).
- Pyrkii osallistamaan maanomistajat turvemaiden kestäväen käytön ratkaisujen kehittämiseen ja tekemiseen.
- Tarkastelee kaikkia turvemaiden käyttömuotoja: metsä- ja maatalous, turvetuotanto, jälkikäyttö, muu energiantuotanto, suojelu, ennallistaminen, virkistys ja matkailu.
- Tavoitteena on, että Etelä- ja Keski-Pohjanmaan maakunnat tulevat toimimaan käytännön ratkaisujen koekenttänä ja esimerkkialueena turvemaiden kestävässä käytössä.

Turvemaiden kestävän käytön osaamisklusterin jäsenet

- Atria Suomi Oy
- Centria ammattikorkeakoulu
- Etelä-Pohjanmaan liitto
- Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti
- Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä KPEDU
- Keski-Pohjanmaan liitto
- Kokkolan yliopistokeskus
- Luonnonvarakeskus
- Maanmittauslaitos
- Metsäteollisuus ry
- MTK Etelä-Pohjanmaa
- MTK Keski-Pohjanmaa
- ProAgria Etelä-Pohjanmaa
- ProAgria Keski-Pohjanmaa
- ProAgria Österbotten
- Seinäjoen ammattikorkeakoulu
- Seinäjoen koulutuskuntayhtymä SEDU
- Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri
- Suomen metsäkeskus
- Valio Oy
- Yrkeshögskolan Novia

Turvemaiden kestävän käytön osaamisklusterin tehtävät

- Osaamisen lisääminen: maanomistajat, alan toimijat, oppilaitokset
- Aktiivinen viestintä
- Turvemaiden käytöstä käytävään keskusteluun osallistuminen
- Verkostoituminen ja yhteistyön lisääminen
- Tutkimuksen vieminen käytännön ratkaisuihin

Klusterin toiminnan painopisteet 2023-2026

1. Laitamme klusterin viestinnän puitteet kuntoon
  - Laadimme viestintäsuunnitelman ja perustamme nettisivut, uutiskirjeen jne.
  - Hyödynnämme viestinnässä monipuolisesti eri tietolähteitä, esim. aiheeseen liittyvät tutkimustulokset, tapahtumat, hankekartoitus/review jne.
2. Lisäämme osaamista: maanomistajat, toimijat, oppilaitokset
  - Teemme koulutustarveselvityksiä ja järjestämme koulutuksen kehittämistyöpajoja.
  - Jaamme tietoa eri kohderyhmille (webinaarit, miniseminaarit, opintoretket jne.).
3. Osallistumme turvemaiden käytöstä käytävään keskusteluun
  - Seuraamme turvemaiden käyttöä koskevan päätöksenteon valmistelua EU:ssa ja kansallisella tasolla.
  - Hankimme tietoa suunnitellun säätelyn vaikutuksista tehdyistä analyyseistä ja aktivoimme vaikutusanalyysien tekoa, jos vaikutukset epäselviä tai selvityksiä ei ole tenty.
  - Hakeudumme mukaan kansallisiin ja kansainvälisiin maankäytön foorumeihin.

Klusterin toiminnan painopisteet 2023-2026

4. Verkostoitumisen ja yhteistyön lisääminen

- Järjestämme alueellisia ja kansallisia verkostoitumistilaisuuksia.
- Tavoitteena on verkostoida tutkijoita, hankevetäjiä, maanomistajia ja muita sidosryhmiä ja lisätä sitä kautta toiminnan vaikuttavuutta ja hyväksyttävyyttä
- Teemme benchmarkkausta myös muiden maiden (esim. Irlanti, Viro, Hollanti, Saksa, Iso-Britannia) turvemaiden kestävästä käytöstä.

5. Tutkimuksesta käytännön ratkaisuihin (E-P&K-P)

- Aktivoimme ja avustamme pilotti- ja demonstraatiohankkeiden käynnistämistä yhteistyössä maanomistajien, oppilaitosten, tutkijoiden, yritysten ja muiden tahojen kanssa.
- Käynnistämme turvesoiden jälkikäytön, ennallistamisen ja soiden suojelun pyöreän pöydän neuvottelut (keskustelufoorumi, oikea toimi oikeaan kohteeseen).
- Kokoamme veturiyritysten neuvottelukunnan (elintarviketeollisuus, metsäteollisuus, energiateollisuus), mukaan isoja toimijoita, joille turvemaiden kestävä käyttö on ”must”.
- Kokoamme maanomistajien ja turveyrittäjien asiantuntijaryhmän. Ruohonjuuritason asiantuntijuus ja osallisuus.

Klusterin toiminnan painopisteet 2023-2026

6. Hankerahoituksesta lisäresursseja

- Tavoitteena on saada aikaan hankeperhe, joka monipuolisesti eri rahoituslähteitä hyödyntäen ja erilaisina konsortioina vie klusterin tavoitteita eteenpäin.
- Tätä varten haettu mm. JTF-rahoitusta koordinaatiohankkeelle, joka toimisi **klusterin työrukkasena** aktivoiden klusterin tavoitteita tukevaa toimintaa klusterin ohjausryhmän ohjauksessa

Mitä klusteri tarjoaa hankkeille/tutkijoille?

1. Tiedotuskanavat käyttöön (kotisivu, uutiskirjeet, some)
2. Mahdollisuuden linkittyä käytännön toimijoiden kanssa, pilotit
3. Tilaisuuksia, tiedon koontia, yhteyksiä, verkostoja
4. Yhteistyötahon

Ota seurantaan kotisivumme ja tilaa uutiskirjeemme!

Verkkosivu:

[https://projektit.seamk.fi/
TUKKA-KLUSTERI](https://projektit.seamk.fi/TUKKA-KLUSTERI)

Uutiskirjeen tilaus:

[https://www.seamk.fi/
tilaa-turvemaiden
-kestava-kaytto-utiskirje/](https://www.seamk.fi/tilaa-turvemaiden-kestava-kaytto-utiskirje/)

Turvemaiden kestävän käytön osaamisklusterin aktivointi- ja koordinaatiohanke (TUKKA)

Euroopan unionin
osarahoittama

Metsäkeskus
Skogscentralen

SeAMK
SEINÄJÖEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
KOKKOLAN YLIOPISTOKESKUS
CHYDENIUS

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

Tulevia tapahtumia

Turvemailla tapahtuu –tietoiskut joka kuukauden toisena perjantaina aamukahviaikaan klo 8.30–9.00.

Pe 13.9. Suonpohjien droonikuvaukset: tietoa maanomistajille jatkokäyttöpäätösten tueksi, Perttu Palkia, Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Pe 11.10. Biohiilen käyttöhyödyt kivennäismailla –kirjallisuuskatsauksen tuloksia, Timo Lötjönen, Luonnonvarakeskus

Pe 8.11. Aihe ja puhuja ilmoitetaan myöhemmin

Pe 13.12. Turvetta korvaavat materiaalit kuivikkeina ja kasvualustoissa, Johanna Kivioja/Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Tulevia tapahtumia

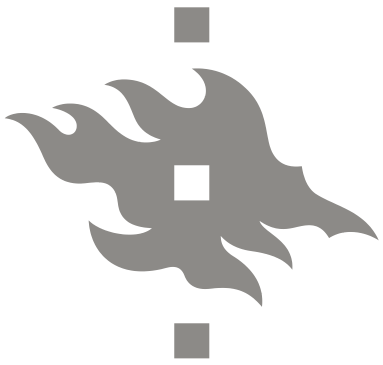
Turvepeltojen tulevaisuus –seminaari 30.10.2024

Seinäjoki, hybriditilaisuus

Yhteistyö ELY:n ilmastoyksikön kanssa

Tutkimus tapaa käytäntöä –tilaisuus alkuvuodesta 2025

Kiitos mielenkiinnosta!

Anne Matilainen (anne.matilainen@helsinki.fi)

Sami Kurki (sami.p.kurki@helsinki.fi)

<https://projektit.seamk.fi/turvemaiden-kestavan-kayton-osaamisklusterin-aktivointi-ja-koordinaatiohanke-tukka/>

